

F O R O R D

Brobygning i sprogfagene

Danmark står i brobygningens tegn igen i år når Øresundsbroen åbner. Sprogforum yder sit bidrag til festlighederne ved at udgive et nummer om brobygning i sprogfagene. Også i sprogfagene kan man stille det spørgsmål om broen mellem institutionsøerne skal være en højbro, som ministerium og skolemyndigheder står for, eller om den skal være en lavbro eller måske en tunnel konstrueret af de menige lærere og deres elever. Men mon ikke vi har brug for både-og?

Det har alle dage været en udfordring at få de forskellige trin af uddannelsessystemet til at korrespondere, og det vil det blive ved med - hvis vi da ikke får ét eneste sammenhængende uddannelsessystem, og det er der vist ikke mange der ønsker sig. Der er brug for en hel del kulturarbejde, for det drejer sig dybest set om forskellige institutionsidentiteter, og dem kan man ikke uden videre ændre. Man kan her henviser til Karen Sonne Jakobsens artikel: 'Fremmedsprogsundervisning og institutionshistorie' i *Grundbog i Fremmedsprogs pædagogik* (1989). Den handler om innovation og institutionel identitet, og den analyserer forskelle mellem fagforståelsen i fremmedsprogene i henholdsvis alment gymnasium, handelsskole og teknisk skole. Den konkluderer at innovation grundlæggende ikke kan planlægges og styres gennem formid-

ling af ny viden (f.eks. om sprogtilegnelsesprocessen eller om pædagogiske metoder). Innovation opstår som et resultat af en reflekteret pædagogisk praksis som er tæt forbundet med den enkelte institutions tradition og med dens særlige elevgrupper.

Det er altså vigtigt at man som lærer reflekterer over sin egen praksis. I flere af dette nummers artikler er det netop refleksion der er i centrum, idet lærerne fortæller om observations- og udviklingssamarbejder på tværs af institutionerne. Disse samarbejder er vigtige så 'brobygningen' ikke reduceres til spark nedad i systemet eller til rent kompensatoriske tiltag på de højere niveauer.

Hvordan kan eleverne inddrages i dette brobygningsarbejde? En af artiklerne i dette nummer refererer nogle udsagn fra elever der har oplevet overgangen fra folkeskole til gymnasium på en anden måde end vi er vant til at høre; de kommer fra en særlig autonomi-orienteret engelskklasse i folkeskolen til en almindelig engelskklasse i gymnasiet. Hvad skal man mene om et sådant spring?

Vi vil gerne slå til lyd for at eleverne i højere grad inddrages i brobygningsovervejelserne. Det er jo til syvende og sidst dem der skal levere krop og sind til. Man kunne f.eks. sende eleverne i

folkeskolen på feltarbejde i fremmedsprogundervisningen i ungdomsuddannelserne, ligesom man kan sende eleverne i de gymnasiale uddannelser på feltarbejde på universiteterne. Her kan de ved selvsyn opleve kulturelle forskelle, forskelle i dannelsessyn, forskelle i formål. Det vil måske kunne gøre dem bevidste om at institutionskift er vanskelige, men at de kan bidrage til de unges egen interkulturelle kompetence og kulturforståelse.

Vi lægger ud med et historisk rids over „Tyskfagets tradition - krav til afgangsniveauer“ af **Elva Stenestad** med overvejelser over nye veje for fremtidens gymnasium. **Anne Marie Bülow-Møller** fastslår i „Andre folks normer“ at professionel formidling foruden et lyddefrit sprog kræver et bredt register der svarer til *modtagerens* normer.

I „Tværsprog på Marie Kruses Skole“ beskriver **Birte Dahlgreen, Pia Elmtoft-Riedel** og **Claus Knudsen** indholdet af et sprogkursus for alle 1.g'ere med eksempler på grammatik og ordforråd. **Marianne Genefke** videregiver erfaringer fra „Brobygningprojekter mellem sprogcentre og VUC“ i danskundervisning af voksne indvandrere og flygninge.

I „Samarbejde i fransk mellem grundskole og gymnasium“ kommenterer **Birte Dahlgreen** og **Ida Stork** de to skoleformers bekendtgørelser for faget og beskriver erfaringer fra klasseværelsesbesøg og fælles undervisningsforløb. **Leni Dam** konkluderer i „Jeg taler næsten ikke engelsk mere“ ud fra en spørgeskemaundersøgelse af 'gamle'

autonomt underviste elever, at eleverne fagligt føler sig godt rustede, også i forhold til deres kammerater i gymnasiet eller på efterskolen. **Kjeld Bjerrum Nielsen** beskriver i „Overgangen mellem folkeskole og Gymnasium / HF“ et samarbejde mellem lærerne fra de to skoleformer om at fastlægge minimumskrav for tysk grammatik.

I „Velkomstklasser for tosprogede elever“ fremlægger **Ingrid Kruchow Hansen, Karen Jørgensen** og **Bodil Pedersen** nogle indslusningsprocedurer der skal være med til at sikre de bedste undervisningstilbud til de 10-18årige elever. **Annie Nielsen** beskriver i „Pendling mellem sprogundervisning og danske miljøer“ to projekter, hvor udenlandske kursister sideløbende med uddannelse eller arbejde tilbydes undervisning i dansk.

Hanne Leth Andersen anbefaler i „Møde mellem aftagere og modtagere - Rundt om grammatikken i de romanske sprog“ at kontakterne mellem gymnasier og universiteter fortsættes og udbygges. **Jørgen Gimbel** anmelder „Studier i dansk som andetsprog“ redigeret af Anne Holmen og Karen Lund. På Åbne sider tager **Marianne Ledstrup** handlingsprogrammet „Folkeskolen år 2000“ op.

Kronikken af **Tove Ravn** handler om hvor vigtigt det er for døve og hørehæmmede børns udvikling at de bliver tosprogede med både tegnsprog og dansk, skrevet eller talt, som deres egne sprog.

Redaktionen